

Danmarks Naturfredningsforening, Favrskov afdeling

Formand: Alfred Borg, Solsortevej 2, 8382 Hinnerup

Telefon: 8698 7711, mobil 5127 2511

e-mail: favrskov@dn.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

Dato: 30. august 2016

Favrskov kommune
Skovvej 20
8382 Hinnerup
Pr. mail til meth@favrskov.dk

Høringssvar til Favrskov kommunes Klimaplan 2025, 2. udgave 2016

Favrskov kommune har fremlagt forslag til Klimaplan 2025 ultimo april 2012. Her er DN Favrskovs bemærkninger og forslag til ændringer.

Vi har nummereret vore forslag, så det er lettere at referere til ved indstillingen til byrådet. Vi indleder med et par overordnede emner og tager derefter fat på planens afsnit.

1. Mange fine elementer i planen

Planen indeholder mange gode elementer. Der er strammet op med mere ambitiøse mål, og det er med stor tilfredshed, at vi konstaterer, at Favrskov fortsat vil være en "grøn" kommune, der er kendetegnet ved en langsigtet og klimavenlig energiplanlægning.

2. Der mangler dog nogle væsentlige sider af klimaløsningerne

Planen er udarbejdet med fokus på energiforbruget. Men der mangler så en behandling af en væsentlig del af klimaproblemet, nemlig udslip af andre klimagasser og spørgsmål om binding af CO₂ m.v. f.eks. ved landbrug og vådområder.

Temaerne herom er særligt vigtige i Favrskov, hvor vi har mange sådanne områder med stort potentiale, men i planen står der klart, at landbruget ikke indgår som del af klimaplanen (side 41), ligesom der heller ikke er medtaget andre temaer fra natur og miljø. Det er beklageligt.

Bemærk, at Rambøll ved kortlægning af drivhusgasudslippet i 2007 i Favrskov kommune bl.a. konkluderede, at landbruget bidrager med ca. 25 % af Favrskovs samlede drivhusudslip, dels fra dyreholdet, dels fra markdriften, hvor f.eks. jordbehandling som pløjning frigiver drivhusgasser.

Det er dog fint, at der trods alt er medtaget et afsnit om landbrug og andre emner i sidste afsnit og for at kommunen har fået lavet en undersøgelse af landbrugets udledninger (ConTerra-rapporten), men vi mener, at det bør få konsekvenser for videre analyser og indsatser i en klimaplan. (Der bør være links til rapporten i Klimaplanen).

Det vil også medvirke til at give os borgere en ordentlig indsigt i helheden og forståelse for de nødvendige handleplaner.

Vi skal stærkt opfordre til at tage det mere ind i planen allerede nu, eller i et tillæg dertil. (I det mindste i næste udgave af planen).

Se mere om problematikken i behandlingen af sidste afsnit nedenfor.

3. Samarbejde omkring klimainitiativer, side 5

Favrskov kommune fremhæver, at man har tilsluttet sig "Covenant of Mayors" og "Compact of Mayors". DN noterer sig, at kommunen dermed er forpligtet på at holde energidage for kommunens borgere, at motivere borgerne og i det hele taget arbejde for bæredygtig energi. DN vil gerne opfordre til, at kommunens borgere i højere grad delagtiggøres i, hvad der kommer ud af de 2 samarbejder. DN foreslår at nogle af midlerne går til Klimaugen, som står for folkeinddragelse og oplysning, jf. pkt. 6 nedenfor.

Det er fint med de to engagementer, men vi skal da også opfordre til at tilslutte sig den danske model for Klimakommuner, da vi anser det for en meget marginal ekstra indsats, der skal til, eftersom det meste af arbejdet er det samme. Der er nu 73 kommuner med, ud af Danmarks i alt 98 kommuner. (Se <http://www.dn.dk/Default.aspx?ID=77>). Det er en betydelig tilslutning i forhold til de andre initiativer, og vi mener, at det vil være en flot manifestation overfor omverdenen, at vi her i landet kan lykkes med samarbejde mellem myndigheder og NGO'er om disse opgaver. Det kunne mange andre lande lære noget af.

4. Definition af VE og anvendelse heraf

(vedr. Mål for VE, side 10, nye mål, side 19 og Tema 3, 3. afsnit side 31)

Vi foreslår, at man i en klimaplan som denne bruger en mere præcis skelnen mellem fornybar energi og vedvarende energi.

Energiregnskabet for biomasse som energikilde er for ringe. Der er snarere behov for at bruge biomasse til at ophobe kulstof på ny. Vi har tidligere problematiseret dette forhold, og planen indeholder da heldigvis også en kort forklaring og påpejning af, at biomasse på sigt kun skal være et supplement til sol og vind.

Vi vil dog foreslå, at det bliver mere præcist formuleret, så biomasse til energiformål på sigt alene handler om restprodukter. Restprodukter skal forstås bredt, da det f.eks. også kan være afskåret materiale fra naturpleje, f.eks. fra heder, enge og overdrev.

Den primære anvendelse af biomasse til energiformål skal være forgasning til biogas. Restkulfstoffet skal tilbageføres til jorden. Det bør kun afbrændes i tilfælde af farligt affald eller andre særlige grunde.

Biomasse kan dog også anvendes til erstatning for fossile råvarer til organiske kemiske produkter i industriproduktionen.

5. Energiplanlægning, Listen side 25. pkt. 6

Fin liste, men vi kan ikke helt forstå, hvad der menes med pkt. 6 om udbredelse af boliger og landbrugsejendomme på landet i forbindelse med større energianlæg? Vi vil i hvert fald foreslå, at man i forbindelse med disse energianlæg giver bedre muligheder for erstatninger/opkøb m.m. så de naboer, der føler en risiko for negativ påvirkning kan være trygge herved.

6. Energiplanlægning, Listen side 25, pkt. 7 og Netværk og samarbejde, side 39

Vi foreslår, at man f.eks. under pkt. 7 indtænker gennemførelse af kampagner som DNs forslag om en bredt funderet klimauge for at synliggøre status og stimulere til at gøre mere, -vise helheden og mangfoldigheden, - skabe viden om, at det nytter, og det forhold, at vi skal spille sammen og altså ikke er alene om det.

Emnet handler også lidt om økonomi, nederst side 26, da man med ret få midler kan forvente at få ret stort fokus på emnet og opbakning til kommunens arbejde.

7. Energibesparelser, side 28 og listen side 29

DN er med på, at der først og fremmest skal sættes på nævnte områder, der primært ligger udenfor fjernvarmeområderne, men der er givetvis også meget at komme efter indenfor fjernvarmeområderne, så værkerne kan spare på energien. Her kan det også være relevant at gennemføre visse gratis energitjek, f.eks. bedre isolering, udskiftning af cirkulationspumper i forbindelse med varmevekslere, bedre termostatstyring m.v. Udfordringen her er, at varmen

er så billig, at der ikke er så stor økonomiske motivation, men det betyder jo alligevel noget i det samlede energiregnskab.

8. Mål for Landbruget som energileverandør/Skærpede mål, side 31

En ny version af Klimaplanen bør opjustere kravet til udnyttelse af husdyrgødning.

Målet har i flere år været at udnytte 50 %, hvilket angiveligt snart er opfyldt. DN forslår, at Klimaplanen tilpasser sig biomasseplanen, som blev vedtaget i 2014. Her er målet angivet til, at vi skal udnytte **60 %** af husdyrgødningen til energiproduktion senest i 2025 (jf. side 33, 4. bullit)

9. Mål for Landbruget/Udfordring for biodiversiteten, side 31-32-33

I vort punkt 4 ovenfor var vi inde på problematikken omkring fornybar energi og behovet for på lang sigt at basere forsyningen på sol og vind som det primære. Men vi anerkender, at biomasse som fornybar energi må spille en betydelig rolle i en årrække for hurtigere at udfase fossile brændstoffer.

Det er nævnt, at der er konkurrence om arealerne til andre formål som fødevarer og skovbrug, men man skal også være meget opmærksom på sikring af biodiversitet. Der sker i øjeblikket en voldsom udtagning af træ til energiformål fra vore skove, ligesom der importeres store mængder fra udlandet med stort energiforbrug til transport m.m. til følge. Det er afgørende vigtigt, at man ikke fjerner træ fra gamle løvskove med hjemmehørende arter.

Men omvendt må vi støtte målet i Biomasseplanen om at inddrage 5 % af landbrugsarealet til træliggende energiafgrøder i en overgangsperiode.

DN støtter desuden målet om deltagelse i projekter om at udnytte bionedbrydeligt affald, herunder afklip fra naturplejearealer på heder, overdrev, enge og moser (og gerne vejrabatter), hvor der sker tilgroning som bortskygger de lave planter og de ofte sjældne planter, der kan leve i næringsfattige miljøer.

Vi ved, at der for tiden hos Naturstyrelsen afprøves nye maskiner til at bjerge disse emner, og vi skal opfordre til at Favrskov kommune snarest muligt kommer med i sådanne forsøg, gerne i samarbejde med vore biogasanlæg, f.eks. det nye anlæg ved Fuglsang.

Der står anført at kommunen ikke vil deltage i finansieringen af projekter under pkt. 4 og 5 på listen, men man skal huske på at kommunen har en forpligtelse til at sikre naturområdernes biologiske mangfoldighed og at dette her kan være en af vejene.

10. Mål for Landbruget/Forbrug af halm, side 33

Der står anført, at 80% af halmressourcen anvendes til energiformål. Herved sker der tab af kulstof i muldlaget så jorden bliver mindre frugtbar. Jf ovenfor bør halmen på sigt tilbageføres til jorden, gerne efter forgasning. Samtidig bør der ske minimal jordbehandling. Spørgsmålet har relation til ovenstående om marginaljorde, men vedrører den opdyrkede agerjord.

Der er rundt i verden en stigende interesse for Conservation Agriculture (CA). Formålet med CA er netop at bevare og forbedre landbrugsjordens dyrkningspotentiale. Det er mest udbredte i tørre og varme egne, men er dog også så småt ved at blive udbredt i Danmark og andre lande med tilsvarende klima.

Vi mener, at landbruget også her i landet i fremtiden bør finde nye produktionsformer. En klimaplan bør fremhæve en sådan problemstilling og løsningsmuligheder for at motivere hertil.

11. Transport, side 34-37

Vi medgiver, at det er overordentligt vanskeligt at ændre på folks transportvaner, men vi kan da opfordre til at kommunen selv anskaffer flere elbiler.

Vi skal også foreslå, at man i Favrskov gennemfører et eller flere el-cykelprojekter, hvor man efter en tid sælger cyklerne til dem, der var med i projektet til en reduceret pris. Det vil være relevant for mange, der f.eks. arbejder i en af de andre hovedbyer, end hvor man selv bor eller i nabokommunerne. Der er f.eks. rigtig mange, der pendler til Aarhus hver dag. Det har været afprøvet i andre byer med succes, og man er nok nødt til at gøre det i Favrskov også for rigtigt at få fokus på det.

12. Landbruget i Favrskov, side 41-43, Forslag om analyse af potentiel natur

Det er givet, at naturgenopretning ved ophør af dræning og dyrkning af lavbundsjord, ophør af dyrkning af tidligere hedearealer og skovrejsning har en positiveffekt.

DN finder det derfor meget positivt, at der arbejdes seriøst med projekter på lavbundsarealerne mellem Hadsten, Vissing og Galten. Ligesom også skovrejsning, som den planlagte skov ved Grundfør er skridt i den rigtige retning.

DN foreslår, at der som et konkret projekt i klimaplanen bliver lavet en grundig kortlægning af alle potentielt egnede naturområder i kommunen som grundlag for yderligere tiltag til binding af CO₂, både tørbundsområder og lavbundsjord, herunder opdyrkede tørvejorde og enge langs vore åer, som kan blive oversvømmet ved store vandmængder. De bør indgå i jordfordelelinger og gerne inddrages i projekter for den Danske Naturfond.

I forbindelse med kortlægningen kan man beregne den mulige gevinst for klimaet, som man har gjort ved Favrskov Enge projektet (Side 42). Vi har ikke tallene, men det kunne se ud som noget i denne retning:

- Favrskov enge området er på ca 200 hektar, der vurderes til at give en besparelse på 2.200 tons CO₂ ækvivalenter.
- Der er ca. 32.000 hektar landbrugsjord i kommunen, hvoraf der er et stort potentiale for klimaforbedringer.
- Hvis blot 5 % af landbrugsarealet har en karakter af lavbundsområde, så det reelt bør udtages af omdrift p.g.a. udslidte dræn, jordsætning og oversvømmelse ved stigende nedbør, kan der opnås en CO₂ ækvivalent besparelse på 17.600 tons til glæde for klimaet.

En sådan betragtning tror vi, der er en bred forståelse for, da det er med til at perspektivere potentialet. Det er noget af det, der giver meget miljø for pengene, så vi foreslår den også kommer med i klimaplanen.

Der er også en sidegevinst, da Naturgenopretning af lavbundsområderne samtidig vil medvirke til at bremse afstrømningerne og dermed minimere oversvømmelserne ved store regnskyl, ligesom de vil medvirke til at rense vandet fra agerlandet for overskydende næringsstoffer. Endelig vil de medvirke til at fremme biodiversiteten.

Vi undrer os så lidt over teksten nederst i første spalte på side 42, hvor der står, at jordbehandling af lavbundsarealer og kalkning af landbrugsjord giver anledning til mindre udledning af drivhusgasser? Det er vel normalt sådan, at jordbehandling vil medføre at tørvejord nedbrydes hurtigere end, hvis det henligger urørt, så vi antager at der skulle stå **reduceret** jordbehandling, - eller helt **udtagning af omdrift**?

13. Afslutning

Det ligger os meget på sinde, at vi får styr på udviklingen af alle typer af klimagasser og dermed begrænser de alvorlige konsekvenser for vor klode, som ikke mindst vore børn og børnebørn kommer til at døje med.

Med venlig hilsen
DN Favrskov afdeling
Alfred Borg
Formand